

AIŠKINAMASIS RAŠTAS DĖL NEKILNOJAMOJO TURTO MOKESČIO ĮSTATYMO NR. X-233 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Projekto rengimą paskatinusios priežastys.

Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo Nr. X-233 pakeitimo įstatymo projektas parengtas siekiant užtikrinti teisingesnę mokesčių sistemą, taip pat ieškant papildomų finansinių resursų krašto visuotinei gynybai. Manytina, kad atsižvelgiant į šiandieninę geopolitinę situaciją krašto gynybai būtina skirti maksimalų dėmesį, o nauji pokyčiai leistų iš esmės kiekvienam prisidėti prie šalies gynybos stiprinimo.

Nekilnojamojo turto apmokestinimas dažniausiai vertinamas kaip tvaraus ir įtraukaus ekonomikos augimo priemonė. Nekilnojamojo turto mokestis turi ne vieną privalumą. Tai tvarus mokestinių pajamų šaltinis, jis prisideda prie turto nelygybės mažinimo, gali įgyvendinti aplinkosauginius tikslus, didina nekilnojamojo turto naudojimo efektyvumą, turi teigiamą įtaką būsto kainų stabilumui ir būsto įperkamumui.

Šiuo metu turto mokesčių pajamos Lietuvoje sudaro 0,3 proc. bendrojo vidaus produkto (BVP), o ES valstybėse vidutiniškai sudaro 1,2 proc. BVP. Įsivesti visuotinį nekilnojamojo turto mokestį daugybę metų Lietuvai rekomenduoja tarptautinės institucijos.

2. Parengto projekto tikslas ir uždaviniai.

Teikiamo įstatymo projekto tikslas ir uždaviniai – tobulinti nekilnojamojo turto mokesčio reglamentavimą ir įvesti visuotinį nekilnojamojo turto mokestį, nustatyti šio mokesčio taikymo, mokėjimo tvarką, taip pat išimtis nekilnojamajam turtui, kuriam nebūtų taikomas įvedamas mokestis.

3. Kaip šiuo metu yra teisiškai reglamentuojami projektuose aptarti klausimai.

Šiuo metu fiziniams ir juridiniams asmenims nekilnojamojo turto mokestis taikomas atsižvelgiant į turimą bendrą nekilnojamojo turto objektų mokestinių verčių sumą. Neapmokestinamasis dydis siekia 150 tūkst. eurų. Nuo 150 iki 300 tūkst. vertės daliai taikomas 0,5 proc. mokesčio tarifas; nuo 300 iki 500 tūkst. vertės daliai – 1 proc. mokesčio tarifas; viršijančiai 500 tūkst. vertės daliai taikomas 2 proc. mokesčio tarifas. Pažeidžiamų asmenų grupėms (daugiavaikėms šeimoms, asmenims su negalia) taikomos lengvatos.

Nustatant bendrą vertę įtraukiamas visas fiziniams asmenims nuosavybės teise priklausantis turtas: gyvenamosios, sodų, garažų, fermų, šiltnamių, ūkio, pagalbinio ūkio, mokslo, religinės, poilsio paskirties statiniai (patalpos). Išimties taikomos tiems statiniams, kurie naudojami pajamoms uždirbti žemės ūkio veikloje, švietimo darbui, socialinei globai, taip pat meno dirbtuvėms.

Neapmokestinamas užsienio valstybių diplomatinių atstovybių ir konsulinių įstaigų, tarptautinių tarpvyriausybinių organizacijų ar jų atstovybių nekilnojamasis turtas, valstybės ar savivaldybių, kooperatinių bendrovių (žemės ūkio), tradicinių religinių bendruomenių, bendrijų ir centrų, daugiabučių namų savininkų ir sodininkų bendrijų nekilnojamasis turtas ir kt.

Be to, savivaldybės savo biudžeto sąskaita gali atleisti fizinius ir juridinius asmenis nuo mokesčio arba jį sumažinti.

Šiuo metu Nekilnojamojo turto mokesčio pajamos, jeigu jos yra gaunamos iš komercinės paskirties turto, keliauja į savivaldybes, o jeigu mokestis yra taikomas nekomercinės paskirties turtui, tokiu atveju pajamos iš tokio mokesčio keliauja į valstybės biudžetą.

VMI duomenimis, praėjusiais metais tik 32,2 tūkst. gyventojų turėjo mokėti nekilnojamojo turto mokestį, o sumokėta suma sudarė 12,15 mln. eurų.

4. Kokios numatomos naujos teisinio reglamentavimo nuostatos, kokių teigiamų rezultatų laukiama, kokios galimos neigiamos pasekmės.

Siūlomu įstatymo projektu siekiama įvesti visuotinį nekilnojamojo turto mokestį ir nustatyti šio mokesčio taikymo ir mokėjimo tvarką. Pakeitimais iš esmės visi (išskyrus numatomas išimtis) būtų įpareigojami sumokėti šį mokestį.

Nekilnojamojo turto mokestis būtų nustatomas atsižvelgiant į nekilnojamojo turto vidutinę rinkos vertę ir savivaldybių merų patvirtinta mokesčio tarifą, kuris galėtų siekti nuo 0,05 iki 4 proc.

Projektu siekiama įtvirtinti 9 išimtis, kai turtas nebūtų apmokestinamas šiuo mokesčiu. Išimties numatomos socialiai jautresnėms asmenų grupėms, valstybės ir savivaldybių valdomam turtui, svarbiems strateginiams objektams, kuriais siekiama stiprinti energetinę nepriklausomybę.

Siekiant palengvinti prisitaikymą naujiems pokyčiams numatoma pirmuosius trejus metus gyventojams taikyti lengvatą ir nekilnojamojo turto mokestinę vertę, nuo kurios būtų skaičiuojamas mokestis, mažinti per pusę.

Projektu siūloma, kad visos pajamos iš nekilnojamojo turto mokesčio keliautų į valstybės biudžetą. Kiek būtų surinktų pajamų nukreipiama gynybai ir savivaldybėms spręstų Vyriausybė ir Seimas.

Skaičiuojama, kad į valstybės biudžetą pirmuosius trejus papildomai būtų surinkta apie 300 mln. eurų, vėlesniais metais – apie pusę milijardo eurų.

5. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įstatymo įgyvendinamųjų aktų, kas juos turėtų parengti.

Priėmus Įstatymų projektus, atitinkamos institucijos pagal kompetenciją turės parengti įgyvendinamuosius teisės aktus.

Teikia Seimo Mišrios grupės narys